

XVII. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1927 antama kertomus¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1927 filosofiantohtori S. Ivalo puheenjohtajana, kansanedustaja M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä kirjelijättelijä P. Rahikainen, kivityömies V. Huuskonen ja filosofiantohtori E. Railo. Sihteerinä toimi alkupuolella vuotta toimiston johtaja A. H. Karvonen, loppupuolella johtaja W. O. Ahtio.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 11 kertaa, käsitellen lukuisia toimiston toimintaa, paikkakunnan työ-oloja y. m. koskevia kysymyksiä, joista mainittakoon muutamia tärkeimpiä:

Uusi ohjesääntö. Uuden työnvälityslain aiheuttama toimiston ohjesäännön uusiminen, joka jo edellisen vuoden lopulla oli pantu alulle, saatiin vuoden kuluessa päätökseen. Johtokunta laati vuoden alussa ohjesääntöehdotuksen, jonka kaupunginvaltuusto sittemmin vahvisti. Tärkein muutos koskee johtokunnan kokoonpanoa ja jäsenten vaalia. Uuden ohjesäännön mukaan tulevat työnantajat ja työntekijät olemaan johtokunnassa tasavomaisesti edustettuina ja puheenjohtajana toimimaan puolueeton henkilö. Uusina määräyksinä on ohjesääntöön otettu eräitä säännöksiä merimiesten työnvälitysosaston toiminnasta sekä osastoa lähinnä valvovan apujohtokunnan asettamisesta.

Merimiesten työnvälitys ja merimiesosaston perustaminen. Uuden työnvälityslain nojalla määräsi sosialiministeriö Helsingin kaupungin työnvälitystoimistoon perustettavaksi erikoisen osaston merimiesten työnvälitystä varten. Tämän osaston toimintaa valvomaan oli asetettava erikoinen asiantuntijoista kokoonpantu apujohtokunta ja sen välitystoimintaa johtamaan otettava meriasioihin käytännöllisesti perehtynyt henkilö. Kaupunginvaltuuston kehoituksesta johtokunta ryhtyi toimiin osaston kuntoon saattamiseksi, asettaen mainitun apujohtokunnan sekä laatien osaston menosäännön, jonka valtuusto hyväksyi. Osasto alkoi toimintansa toukokuun alusta.

AmmatINVALINNAN NEUVONNAN JÄRJESTÄMINEN. Lausunnossaan, jonka johtokunta antoi Suomen lastenavun kansallistoimikunnan kaupunginvaltuustolle asiasta tekemän esityksen johdosta, se periaatteessa yhtiä aloitteentekijäin mielipiteeseen tällaisen neuvonnan tarpeellisuudesta, mutta ehdotti kysymyksen tarkempaa valmistelua, ennenkuin ryhdytään käytännöllisiin toimiin.

Työsuhteita ja työmarkkinain tilaa sekä toimenpiteitä työttömyyden torjumiseksi käsittelee johtokunta useita kertoja, antaen niistä lausuntoja kaupungin viranomaisille ja sosialiministeriölle.

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1928.

Toimiston henkilökunta. Toimiston henkilökunnassa tapahtui vuoden varrella se merkittävä muutos, että toimiston perustaja ja monivuotinen johtaja A. H. Karvonen heikontuneen terveytensä takia pyysi ja sai eron virasta heinäkuun 1 p:stä lukien. Toimiston johtajaksi hänen tilalleen valitsi kaupunginvaltuusto lokakuun 12 p:nä osastonjohtaja W. O. Ahtion. Miesosastojen johtajina toimivat H. E. Blomqvist ja W. O. Ahtio, viimeksimainittu kuitenkin vain lokakuun 12 p:än asti, sekä merimiesosaston johtajana toukokuun 1 p:stä lähtien kapteeni F. E. Huhtala. Apulaisena miesosastolla toimi U. Vinha. Naisosastojen johtajina toimivat rouva R. Hänninen sekä neidit A. Bruun, E. Sundström, T. Melanen ja L. Ahlgren, apulaisina rouva E. Bauer sekä neidit S. Rechartt, A. Ahovaara ja A. Vallinheimo. Ylimääräisenä apulaisena oli naisosastoilla rouva A. Salmi 9 kuukautta. Vahtimestareina toimivat toimistossa V. Jyrkänne ja toukokuun 1 p:stä lähtien merimiesosastolla K. Vuolanne.

Toimiston liike oli edelleen sängen vilkas. Edelliseen vuoteen verraten tapahtunut lisäannus miesosastojen liikkeessä aiheutui työnhakemuksiin nähden kokonaan, tarjottuihin ja täytettyihin paikkoihin nähden suureksi osaksi merimiesosaston liikkeen lisäksi tulosta. Tästä lisäksi tulosta aiheutui sitäpaitsi melkoisia muutoksia miesosastojen työnhakijain keskinäisiin suhteisiin, kuten edempänä tarkemmin selvitetään. Kevästä lähtien vallinneiden hyvien työsuhteiden vuoksi jäi työnhakemusten määrä naisosastoilla hiukan pienemmäksi kuin edellisenä vuonna; tarjottujen ja täytettyjen paikkain määrä sen sijaan jonkun verran lisääntyi.

Työnhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä sukupuolen mukaan ja verrattuina edelliseen vuoteen oli työnhakemusten luku seuraava:

	1927.		1926.		Lisäannus (+)vuonna 1927 verrattuna vuo- teen 1926.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä	11,284	33.6	10,443	31.5	+ 841	+ 8.1
Naisten »	22,327	66.4	22,694	68.5	— 367	— 1.6
Yhteensä	33,611	100.0	33,137	100.0	+ 474	+ 1.4

Miesten tekemistä työnhakemuksista oli merimiesosaston hakemuksia 1,808 ja vanhojen osastojen 9,476 eli noin tuhatkunta vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 13,173 (edell. v. 12,976) eri henkilöä niistä 4,883 (4,199) miestä ja 8,290 (8,777) naista, joten työtä hakevien eri henkilöiden luku on miesosastoilla lisääntynyt, aiheutuen merimiesosaston lisäksi tulosta, mutta naisosastoilla vähentynyt ja ollut koko toimistossa 197 suurempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijat uudistivat työnhakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan miehet 6,401 (6,244) ja naiset 14,037 (13,917) eli yhteensä 20,438 (20,161) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakautuivat työnhakijat vuonna 1927 seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	3,629	74.3	5,522	66.6	9,151	69.5
Muilla paikkakunnilla	1,254	25.7	2,768	33.4	4,022	30.5
Yhteensä	4,883	100.0	8,290	100.0	13,173	100.0

Muilla paikkakunnilla henkikirjoissa olevien miesten määrä on tuntuvasti noussut, ollen 25.7 %, vuonna 1926 10.8 %. Tämä aiheutui merimiesosaston hakijoista, jotka suureksi osaksi olivat vieraspaikkakuntalaisia.

Perheolojen ¹⁾ mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	1,542	31.6	1,168	14.1	2,710	20.6
Yksinäisiä	3,341	68.4	7,122	85.9	10,463	79.4
Yhteensä	4,883	100.0	8,290	100.0	13,173	100.0

Edellisenä vuonna oli miehistä yksinäisiä 60.4 %. Näiden suhteellinen lisääntyminen, 8.0 %, johtuu niinkään merimiesosaston hakijoista.

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	3,907	80.0	7,370	88.9	11,277	85.6
Ruotsinkielisiä	957	19.6	903	10.9	1,860	14.1
Muunkielisiä	19	0.4	17	0.2	36	0.3
Yhteensä	4,883	100.0	8,290	100.0	13,173	100.0

Merimiesosaston vaikutuksesta nousi ruotsinkielisten miesten prosenttimäärä 5.4:llä.

Tarjotut paikat. Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 27,308, joista miesten paikkoja 6,614 eli 24.2 % ja naisten paikkoja 20,694 eli 75.8 %. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyi miehille tarjottujen paikkojen luku 808:lla eli 13.9 %, ja naisille tarjottujen paikkain luku 2,013 eli 10.8 % sekä yhteensä 2,821 eli 11.1 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	6,088	92.0	18,223	88.1	24,311	89.0
Muualla	526	8.0	2,471	11.9	2,997	11.0
Yhteensä	6,614	100.0	20,694	100.0	27,308	100.0

Täytetyt paikat. Kuten edellä jo on mainittu, oli toimiston liike kuluneena vuonna vilkas. Toimiston työntulos, välitysten määrä, selviää seuraavasta:

	1927.		1926.		Lisäännys vuonna 1927 verrattuna vuoteen 1926.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja ..	6,269	26.7	5,500	25.1	769	14.0
Naisten » ..	17,242	73.3	16,441	74.9	801	4.9
Yhteensä	23,511	100.0	21,941	100.0	1,570	7.2

Melkoinen lisäännys edelliseen vuoteen verraten miesten paikkain luvussa johtuu suureksi osaksi merimiesosaston välitysten lisäksi tulosta.

¹⁾ Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenelättämisvelvollisuuden perusteella.

Missä määrin toimisto voi tyydyttää työvoiman kysyntää Helsingissä ja muilla paikkakunnilla, osoittavat seuraavat luvut. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	5,865	96.3	15,816	86.8	21,681	89.2
Muulla	404	76.8	1,426	57.7	1,830	61.1
Yhteensä	6,269	94.8	17,242	83.3	23,511	86.1

Kuten yleensä aikaisemminkin voi toimisto nytkin täyttää miehille Helsingissä tarjotut paikat jokseenkin tarkkaan. Muillakin paikkakunnilla tarjotuista paikoista täytettiin vuonna 1927 suurempi prosentti kuin edellisenä vuonna. Naisille etenkin maaseudulla tarjotuista paikoista sen sijaan jäi täyttämättä enemmän kuin edellisenä vuonna, kun suurimpana osana vuodesta palvelijattarista oli tuntuva puute.

Ammattialan mukaan ryhmittäytyvät työnhakemukset sekä tarjotut ja täytetyt paikat seuraavasti:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	78	585	663	138	917	1,055	99	576	675
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	548	126	674	70	20	90	52	18	70
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	70	13	83	29	—	29	24	—	24
Kemiallinen teollisuus	—	18	18	1	21	22	1	21	22
Nahka- ja karvateollisuus ..	24	27	51	39	2	41	39	1	40
Kehruu- ja kutomateollisuus	—	40	40	—	1	1	—	1	1
Pukutavara- ja puhdistusteoll.	1	569	570	—	721	721	—	719	719
Paperiteollisuus	19	38	57	4	1	5	3	1	4
Puuteollisuus	108	274	382	105	359	464	47	355	402
Rakennusteollisuus	3,536	790	4,326	1,122	343	1,465	1,051	336	1,387
Valaistuslaitokset	42	8	50	12	7	19	11	7	18
Ravinto- ja nautintoaineteoll.	38	227	265	10	129	139	9	121	130
Graafillinen teollisuus	78	19	97	217	2	219	216	—	216
Teollisuus ja käsityö, luokitamattomat	85	—	85	10	—	10	9	—	9
<i>Kauppa ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	412	783	1,195	83	414	497	82	267	349
Meri- ja satamaliikenne	2,040	134	2,174	813	75	888	777	73	850
Maaliikenne	299	—	299	86	—	86	63	—	63
Ravintola- ja hotelliliike	28	3,209	3,237	11	2,624	2,635	10	2,454	2,464
<i>Sekatyöt, luokitamattomat</i>	2,807	2,429	5,236	3,441	1,799	5,240	3,423	1,777	5,200
<i>Talustoimet</i>	—	12,357	12,357	—	12,771	12,771	—	10,130	10,130
<i>Erinäiset toimet</i>	291	88	379	67	24	91	67	22	89
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	780	593	1,373	356	464	820	286	363	649
Yhteensä	11,284	22,327	33,611	6,614	20,694	27,308	6,269	17,242	23,511

Merimiesten työnvälitys. Merimiesten työnvälitystä, joka toimistossa alkoi toukokuun alusta, valvoi lähinnä apujohtokunta, johon kuuluivat laivanvarustajain edustajina merikapteenit V. Lindblom ja A. Vihuri sekä merimiesten edustajina Suomen merimiesten ja lämmittäjäin unionin luottamusmies K. Ahonen ja saman järjestön asiamies J. Lindgren. Edellisten varamiehenä oli konemestari K. Höök, jälkimmäisten lämmittäjä I. Paasonen. Apujohtokunnan sihteerinä toimi merimiesosaston johtaja F. E. Huhtala.

Työnhakemuksia oli merimiesosastolla kaikkiaan 1,808 ja työtä hakevia eri henkilöitä 1,287. Työnhakijoista oli helsinkiläisiä 456 eli 35.4 % ja vieraspaikkakuntalaisia 831 eli 64.6 %. Perheellisiä oli hakijoista 150 eli 11.7 % ja yksinäisiä 1,137 eli 88.3 %. Äidinkieleltään oli tämän osaston hakijoista suomenkielisiä 856 eli 66.5 %, ruotsinkielisiä 423 eli 32.9 % ja muunkielisiä 8 eli 0.6 %.

Tarjottuja paikkoja oli osastossa kaikkiaan 743, joista Helsingissä 489 eli 65.8 % ja muilla paikkakunnilla 254 eli 34.2 %. Välityksiä toimitti osasto kaikkiaan 729. Helsingissä tarjotuista paikoista täytettiin 477 eli 97.5 % ja muilla paikkakunnilla tarjotuista 252 eli 99.2 %. Kaikista tarjotuista paikoista täytettiin 98.1 %.

Osaston välittämistä paikoista oli laivanpäällikön paikkoja 11, perämiesten paikkoja 19, konemestarin paikkoja 47, kansimiehistön paikkoja 301, konemiehistön paikkoja 296 ja keittiöhenkilökunnan paikkoja 55.

Työsuhteet Helsingissä vuonna 1927 olivat koko vuoden melkoisesti paremmat kuin useana edellisenä vuonna ja varsinkin kesäkautena ne olivat erittäin hyvät. Talvella oli kyllä työnpuutetta nytkin, mutta vähemmässä määrin kuin edellisinä vuosina. Tammikuussa tosin oli toimistossa naispuolisia työnhakijoita enemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana, mutta muina aikoina sen sijaan huomattavasti vähemmän. Miespuolisia hakijoita oli koko talven vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Työnpuutteen poistamiseksi järjesti kaupunki tänäkin talvena melko runsaasti erilaisia töitä. Tammi—maaliskuussa osoitti toimisto kaupungin töihin yhteensä 421 miestä, etupäässä erilaisiin aputöihin, mutta myöskin kivi- ja kirvesmiehen töihin muutamia kymmeniä ammattilaisia. Erilaisiin naisten hätäaputöihin, kuten kaupungin ylläpitämiin naisten työtupiin, sen avustuksella toimivaan kaupunkilähetyksen työtupaan sekä työttömiä naisia varten järjestetyille ompelu- ja talouskurseille osoitti toimisto samana aikana yhteensä 233 naista. Kaikkiaan osoitti toimisto vuoden kuluessa kaupungin järjestämiin tai sen avustamiin hätäaputyön luontoihin töihin 532 miestä ja 374 naista.

Työsuhteet alkoivat vähitellen parantua jo maaliskuun lopulla, ja toukokuun lopusta myöhään syksyyn saakka ne olivat erittäin hyvät. Kesällä oli joillakin työaloilla työntekijöistä tuntuvakin puute. Vuoden lopulla esiintyi työttömyyttä jonkun verran uudelleen. Sen poistamiseksi järjesti kaupunki joulukuussa hätäaputöitä 70 miehelle, ja kaupunkilähetyksen työtupaan otettiin marraskuussa satakunta naista.

Työsuhteiden valaisemiseksi esitettäköön tässä toimiston kirjoissa työttöminä olleiden työnhakijain määrä ¹⁾ kunkin kuukauden puolivälissä olleella viikolla:

¹⁾ Toukokuusta lähtien sisältävät vuoden 1927 luvut 80—100 merimiesosaston työnhakijaa, jotka eivät edellisenä vuonna kuuluneet toimiston asiakkaihin.

	1927.			1926.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	857	582	1,439	919	562	1,481
Helmikuu	764	544	1,308	950	645	1,595
Maaliskuu	640	502	1,142	697	628	1,325
Huhtikuu	371	340	711	522	590	1,112
Toukokuu	1) 434	381	1) 815	401	506	907
Kesäkuu	437	392	829	322	437	759
Heinäkuu	282	304	586	215	400	615
Elokuu	242	322	564	208	385	593
Syyskuu	335	486	821	266	596 ^d	862
Lokakuu	376	509	885	361	620	981
Marraskuu	449	378	827	405	535	940
Joulukuu	583	312	895	472	411	883

Työttömiksi on edellisessä luettu joukko tilapäisiin töihin osoitettuja, vaikkakin osa näistä on vuoden ympäri tällaisten töiden varassa.

Eri työaloilla vallinneista työsuhteista esitettäköön vielä seuraavia tietoja:

Maataloudessa olivat työsuhteet säännölliset. Kesällä ja elonkorjuun aikana oli naispuolisesta maataloustyöväestä ajoittain tuntuvakin puute. Juurikasvien nostossa syksyllä työskenteli lähi ympäristössä joku määrä helsinkiläistäkin työväkeä, etupäässä naisia. Maanviljelijäin itsensä teettämistä metsätöitä oli talvella jonkun verran runsaammin kuin edellisenä vuonna.

Metalliteollisuudessa olivat työsuhteet poikkeukselliset toukokuun lopusta joulukuun loppuun kestäneen työnsulun takia. Sulkuun joutui sen alkaessa helsinkiläistä työväkeä n. 2,400 henkeä, joista n. 500 naista. Sulusta vapailla metallialoilla, varsinkin rakennusteollisuuteen liittyvillä, kuten vesi- ja lämpöjohto- sekä peltisepän liikkeillä oli kevästä lähtien vuoden loppuun hyvin runsaasti töitä. Varsinaista työttömyyttä oli metallityöläisten keskuudessa vain tammi—maaliskuussa ja silloinkin huomattavasti vähemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana.

Kivi- ja saviteollisuudessa oli kivenhakkaamoissa samoinkuin paikkakunnan ainoassa posliinitehtaassa säännölliset työsuhteet ympäri vuoden. Sementti- ja asfalttiliikkeissä oli kesällä runsaasti töitä, mutta talvella oli, paitsi apuväkeä, useita ammattilaisiakin työttömänä. Paikkakunnan kalkki- ja laastitehtaassa oli niinkään kesäkautena erittäin runsaasti töitä, ja talvellakin enemmän kuin edellisenä vuonna.

Nahka- ja karvateollisuuden alalla oli kenkätehtaissa runsaammin töitä kuin edellisenä vuonna. Syksyllä oli tilanne tosin hiukan epävarma nahkojen hintain jatkuvan nousun takia, mutta työt voitiin sentään pitää säännöllisessä käynnissä, tarvitsematta turvautua lyhennettyyn työaikaan, kuten useina edellisinä vuosina.

Pukutavara- ja puhdistusteollisuudessa oli yleensä säännölliset työsuhteet. Joku määrä liinavaateompelijoita oli talvella vapaana.

Paperiteollisuuden alalla oli talvella jonkun verran työttömyyttä, mutta muina aikoina verrattain hyvät työsuhteet. Vuoden varrella lopetti pari koteloitehdasta toimintansa, mutta niistä vapautunut väki pääsi pian toisiin tehtaisiin.

Puuteollisuudessa olivat työsuhteet koko vuoden sangen hyvät. Yksityisten puutavaraliikkeiden samoinkuin metsähallituksen teettämistä metsä-

¹⁾ Toukokuusta lähtien sisältävät vuoden 1927 luvut 80—100 merimiesosaston työnhakijaa, jotka eivät edellisenä vuonna kuuluneet toimiston asiakkaihin.

töitä oli Etelä-Suomessakin talvella runsaasti, ja rakennustarpeita valmistavissa tehtaissa oli kiireelliset työt koko vuoden. Vain eräistä puutavaran välittäjien lautatarhoista sekä laatikkotehtaista joutui talvella väkeä työttömäksi.

Rakennusteollisuudessa oli erittäin hyvät työsuhteet muina aikoina vuodesta paitsi talvella, jolloin melkoinen määrä rakennusapureita sekä kirvesmiehiä, muurareita, maalareita y. m. rakennusammattilaisia oli työttömänä. Osa näistä sai töitä kaupungin hätäaputöissä ja satamarakennustöissä. Maalis- ja huhtikuussa alkoi varsinainen rakennustoiminta vilkastua, ja toukokuusta lähtien myöhään syksyyn se oli vilkkaampi kuin minään edellisenä vuonna. Mutta myöskin rakennustyöväkeä oli kaupungissa runsaasti, eikä sitä puutetta rakennusammattilaisista, varsinkaan muurareista ja rappareista, joka on vallinnut useina edellisinä kesinä, ollut tänä kesänä sanottavasti havaittavissa. Tämä johtunee osaksi siitä, että rakennusammattilaisia — täällä jo useana vuonna vallinneiden hyvien työolojen houkuttelemina — entistä enemmän on saapunut kaupunkiin muilta paikkakunnilta, osaksi siitä että viime vuosina on omalla paikkakunnalla kasvatettu uusia ammattilaisia. Ammattien edistämislaitoshan esim. on muutaman viime vuoden aikana järjestänyt useita kursseja rakennusammattilaisille. Työpalkat urakatöissä eivät nousseet niin korkeiksi kuin esim. edellisenä vuonna, jolloin ne useassa tapauksessa ylittivät sopimuksen hinnoittelun.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuuden alalla oli alkupuolella vuotta melkoinen määrä jo edellisenä vuonna vähennettyä väkeä karamelli- ja suklaatehtaan työläisiä, etupäässä naisia, työttömänä. Vuoden varrella työsuhteet jonkun verran paranivat, joten osa työläisiä pääsi jälleen entiseen työhönsä, mutta osa lienee hakeutunut muille aloille. Yksi makeis- ja suklaatehdas lopetti vuoden aikana toimintansa. Muilla aloilla oli säännölliset työsuhteet, vain muutamia tupakkatehtaan työläisiä oli talvella työttömänä.

Graafillisessa teollisuudessa oli säännölliset työsuhteet ja jonkun verran runsaammin töitä kuin edellisenä vuonna. Talvella oli parikymmentä ammattilaista jonkun aikaa työttömänä.

Kauppa-alalla oli liike niinikään jonkun verran vilkkaampi ja työsuhteet paremmat kuin edellisenä vuonna. Kehittyneemmistä naispuolisista liikeapulaisista oli ajoittain puute, mutta sen sijaan oli alalle pyrkijöistä ja sillä vain vähän aikaa työskennelleitä sekä muuten ammatissa heikompia joku määrä työttömänä.

Taloustoimen alalta on mainittava, että taitavista keittäjistä ja hyvin-suositetuista sisäköistä, samoin kuin yleensä ruotsinkielen taitoisista palvelijattarista oli koko vuoden tuntuva puute. Sen sijaan oli kyllä joitakin heikompia työntekijöitä, etupäässä vanhoja, ajoittain vapaana. Kaikille siivoojille ja pesijöille ei myöskään ollut kaikkina aikoina riittävästi yksityisten työnantajain töitä, vaan sijoitettiin näistä osa talvella hätäaputöihin.

Käskyläisistä, n. 14—15 vuotiaista pojista ja tytöistä, varsinkin ruotsinkielen taitoisista, oli keväällä huhti—toukokuussa tuntuva puute. Sen sijaan oli 16—18 vuotiaita nuorukaisia, jotka eivät enää sovellu käskyläisiksi, mutta joita ei myöskään oteta rakennus- tai muihin täyskasvuisten töihin, talvella melkoinen määrä joutilaana.